

Dočtate sa v ťsle
alebo na www.ozkovo.sk:

- **Minimálna mzda sa zvýši**- str.3
- **Kolektívne vyjednávanie a KZVS** -str.3
- **V Štúrove proti neštandardným formám zamestnávania**- str.4

PRÍHOVOR PREDSEDU OZ KOVO

Vážené kolegynie a kolegovia.

Žijeme v náhkej dobe, v ktorej sa možno

viac ako inke-

dy cení podanie

pomocnej ruky

tým, ktorí to

potrebujú. Taký

je aj Odboro-

vý zväz (OZ)

KOVO- vždy

pripravený na-

stoliť požiadav-

ky a riešenia,

ktoré pomáhajú

zamestnancom

a ťenom, kto-

rých zastupuje.

Zásadnou té-

mou dneška je

zlepšenie kvality

života a sociálnych

podmienok väčšiny obyvate-

ľov Slovenska. A práve politika je prostriedok na

udržanie, ť zlepšenie kvality života.

Prácou odborov, a jej výsledkom, je tiež za-

bezpečie lepšieho sociálneho a spoločenského

postavenie ľudí a ich rodín. Nástroje, vďaka

ktorým sme únnnejší a môžeme dosiahnuť viac,

sa podarilo zmeniť v Zákonníku práce, v zákone

o BOZP, v zákone o zamestnanosti

i v zákone o kolektívnom vyjednávaní (KV). Sú

to prostriedky, ktoré nám pomôžu únnnejšie

a lepšie obhajovať záujmy našich ťenov.

Najlepšou sociálnou odmenou je mzda. Za-

ťaž sa lepší nástroj na uspokojenie potrieb za-

mestnancov nenašiel. Mzdy a podiel na HDP

na Slovensku neustále klesajú. Aj preto musíme

využiť nástroje kolektívneho vyjednávania oveď

efektívnejšie, aby sme dosiahli taký mzdový rast,

ktorý sa bude približovať priemeru v EÚ, kde je

podiel miezd na HDP takmer 50 percent. Na Slo-

vensku je tento podiel necelých 37 percent...

Nie je to ľhká cesta, ale odbory sú jedinú,

ktoré môžu vyjednávať. A ak sme jedinú, tak je

našou povinnosťou túto úlohu aj plniť. Bez pod-

- pory ľudí - vás- však výsledok, aký chceme do-

siahnuť nikdy nespĺníme. Rovnako je to aj s ro-

ruky, je problém nezamestnanosti. Nástroje, ktoré fungujú, alebo skôr len zmierňujú percento nezamestnanosti, systémovo neznižujú počet nezamestnaných pod 6 percent, ť by bolo pre Slovensko optimálne.

Rovnako je to i s pracovným ťasom. Pracovný ťas na Slovensku patrí k najdlhším v rámci EÚ aj OECD, a to do neho ešte nie sú zarátané všetky nadťasy, ktoré ľudia musia odpracovať

naviac. Ďalšou témou musí byť teda zníženie pracovného ťasu so zachovaním mzdy a zníženie nadťasov tak, aby zamestnaný ťovek za kratší pracovný ťas zarobil mzdu, ktorá mu za - bezpeč slušný a spokojný život. Nie je možné, aby ľudia pracovali 12 hodín denne za 640 € mesačne! Aj kampaň, ktorú pripravuje OZ KOVO a jeho úsek ekonomiky a kolektívneho vyjednávania, bude presviedčať ľudí, aby sa vymanili spod strachu a boli schopní urobiť niečo pre seba a svoju lepšiu budúcnosť

Pretože bez podpory väčšiny zamestnan - cov sa ťelaný efekt nikdy nedostaví. Ak väčšina ľudí bude chcieť zmeniť veci, tak sa to zväčša aj podarí. Ak však nechce a hľadá dôvody, prečo to nejde, tak je výsledok vopred jasný - vyhrajú tí ekonomicky silnejší. Rovnako, ak si ťenov a funkcionári myslia, že keď bude všetko za - kotvené v legislatíve, už nebudú musieť vyjed - návať - tak sa veľmi mylia, pretože ťadiaľto cesta nevedie!

(Pokračovanie na 2. str.)

PREMIÉR MEDZI KOVÁKMI

V piatkové popoludnie, 18. októbra 2013, sa kinosála Domu odborov v Žiline naplnila zástupcami základných organizácií Odborového zväzu KOVO. Takmer 700 kovákov z celého Slovenska privítalo na svojej konferencii „S odborními za vyššiu kvalitu života“ aj vzácného hosťa - predsedu Vlády SR, Roberta FICA. Okrem neho sa na stretnutí zúčastnil aj prezident Konfederácie odborových zväzov SR (KOZ) Jozef KOLLÁR a, samozrejme, ťenov predsedníctva Rady OZ KOVO na ťele s predsedom, Emilom MACHYNA.

Ten vo svojom úvodnom prejave poukázal na viaceré problémy zamestnancov, ku ktorým patrí napr. nízka mzda, veďké množstvo nad - ťasov, stúpajúca nezamestnanosť nedosta -

točná legislatíva pri ochrane zamestnaneckých práv, ale aj nekorektné zaobchádzanie väčšiny pracovných agentúr so svojimi zamestnancami. Ako povedal predseda OZ KOVO, Emil MACHYNA: „V kolektívnych zmluvách chceme skrátiť pracovný ťas minimálne o hodinu a skrá - tiť nadťasy. Aby ľudia zarobili za osem hodín, a nie za 12 alebo 16 hodín. Ideme do kolektívneho vyjednávania a chceme razantne zvýšiť mzdy. Aby rástli oveď viac, ako teraz a aby sme sa na základe ekonomických ukazovateľov približovali minimálne k Českej republike a k Európe.“

Vzápätí sa k slovu dostal premiér Robert FICO, ktorý okrem iného skonštatoval, že kvôli ekonomickej kríze a aktuálnej situácii na Sloven-

(Pokračovanie na 2. str.)

Zľava: J. KOLLÁR (prezident KOZ SR), Robert F. (predseda Vlády SR) a E. MACHYNA (predseda OZ KOVO)

ZAZNAMENALI SME

- 2. september 2013** – kolektívne vyjednávanie PKZ v spoločnosti ZWL Sučany
- 3. september 2013** – kolektívne vyjednávanie PKZ v spoločnosti WAY Krupina
- 5. september 2013** – zasadnutie Výboru Regionál. rady predsedov OZ KOVO Banskobystrického kraja
- 5. september 2013** – kolektívne vyjednávanie PKZ pred sprostredkovateľom v spoločnosti HCHP Bratislava
- 6. september 2013** – zasadnutie Mandátového obvodu (MO) č. 36 v Prešove
- 9.–13. september 2013** – zasadnutie Výboru pre KV a Výboru pre podnikovú politiku OZ KOVO v Bratislave
- 10. september 2013** – kolektívne vyjednávanie PKZ v spoločnosti Delphi Senica
- 11. september 2013** – zasadnutie Predstavenstva KOZ SR v Bratislave
- 12. september 2013** – prerokovanie Zákona o kolektív. vyjednávaní v NR SR v Bratislave
- 12. septembra 2013** – kolektívne vyjednávanie PKZ v spoločnosti Bordnetze Nitra
- 16. september 2013** – zasadnutie Rady solidarity a rozvoja SR v Bratislave
- 17. september 2013** – zasadnutie MO č.20 a 21 v Dolnom Kubíne
- 17.–18.september 2013** – zasadnutie komisie pre kolektívne vyjednávanie KZVS hutníckej v Bratislave
- 17. september 2013** – zasadnutie MO č. 20 a 21 v Dolnom Kubíne
- 18. september 2013** – kolektívne vyjednávanie PKZ v spoločnosti INA Skalica
- 19. september 2013** – zasadnutie MO č. 19 v Martine
- 19. september 2013** – zasadnutie Výboru Regionálnej rady predsedov v Košiciach
- 20. september 2013** – kolektívne vyjednávanie PKZ v spoločnosti Benteler Malacky
- 23. september 2013** – rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady SR v Bratislave
- 24.–25. september 2013** – zasadnutie komisie pre kolektívne vyjednávanie KZVS strojárkej na Krpáčove
- 25. september 2013** – zasadnutie Predsedníctva Rady OZ KOVO v Žiline
- 25. september 2013** – kolektívne vyjednávanie PKZ v spoločnosti SMZ Košice
- 26. september 2013** – kolektívne vyjednávanie PKZ v spoločnosti Lagermax Bratislava
- 30. september 2013** – kolektívne vyjednávanie PKZ v spoločnosti ZWL Sučany

Lúčime sa s Jankom KOJNOKOM

Dňa 15. októbra 2013 sme vo veku 55 rokov stratili priateľa, kolegu a najmä výborného človeka, Janka KOJNOKA. Janko dlhoročne pôsobil ako predseda Závodného výboru ZO OZ KOVO SAD Lučenec a neskôr ako člen Rady OZ KOVO. Janko, za všetko Ti ďakujeme... Česť Tvojej pamiatke.

PREMIÉR MEDZI KOVÁKMI

(Dokončenie z 1. strany)

sku nemohla vláda často urobiť také rozhodnutia, ktoré by ako ľavicová vláda urobila. „**Verím, že už končí doba, keď slovo kríza odôvodňovalo všetko. Museli sme často tolerovať veci, ktoré by sme inak netolerovali. Ak cítíme, že sa ekonomika začína trochu rozvíjať, máme právo vrátiť sa k niektorým inštitútom, ktoré boli nedotknuteľné kvôli kríze, ale ktoré v normálnej situácii je potrebné vyriešiť.**“ Narážal aj na skutočnosť, že podľa štatistik OECD sú Slováci desiatym najpracovitejším národom na svete, ale zároveň druhým v počte odpracovaných nadčasov. „**Zamestnávateľia chcú, aby ľudia robili dlhšie, zamestnanci hovoria, že skracovaním pracovného času by sa dala riešiť aj zamestnanosť. Vláda je pripravená byť súčasťou týchto rozhovorov a možno nájsť nejaký rozumný kompromis.**“ doplnil predseda vlády. V otázke kolektívneho vyjednávania zdôraznil, že Zákon o kolektívnom vyjednávaní je už v druhom čítaní v NR SR a po schválení vstúpi do platnosti od 1. januára 2014. Rovnako sa budú snažiť legislatívne podchytiť aj agentúrne zamestnávanie, na ktoré v rámci diskusie poukázal aj predseda ZO OZ PPS Podpolianske strojárne, Stanislav LUP-TÁK. Predseda OZ KOVO doplnil, že by bolo potrebné v tomto smere stanoviť, čo je doba určitá a určiť zodpovednosť aj pre zamestnávateľov, nielen pre sprostredkovateľské agentúry. Vhodnou legislatívou by sa potom dalo vyhnúť zneužívaniu takýchto zamestnancov, často vyplácaných cez gastrolistiky či cestovné náhrady,

Príhovor predsedu OZ KOVO

(Dokončenie z 1. strany)

Ďalším fenoménom na Slovensku je rozvoj pracovných agentúr a novodobé nevolníctvo ľudí, ktorí v nich pracujú. Ak zamestnanec chodí do práce a dennodenne má strach, že zajtra ho už firma nebude potrebovať a on stratí svoje živobytie, je to pre neho psychicky veľmi náročné a stresujúce. Pritom na Slovensku je na takýto spôsob obživy odkázaných viac ako 47. 000 zamestnancov! Je to zneužívanie sociálneho postavenia a sociálnej odkázanosti ľudí, ktoré by v 21. storočí už nemalo existovať! Žiaľ, vidina peňazí a neskutočných ziskov odsúvajú nabok akúkoľvek ľudskosť, morálku, sociálne zdieľanie či sociálnu solidaritu. Aj v boji s týmto fenoménom sa angažujú odbory, ktoré vytvárajú veľký tlak na odstránenie takýchto nešvárov.

Kolegyne, kolegovia. Verím, že ľudia nájdu v sebe dostatok sily, empatie i pochopenia pre spoločnú vec, aby sa naša snaha a práca premietli do konkrétnych, pozitívnych výsledkov. Do výsledkov, s ktorými budú naši členovia i ďalší zamestnanci natoľko spokojní, že nás nielen podporia, ale i sami oslovia. Len vďaka spoločnému úsiliu sa totiž postupne môže zlepšovať kvalita nášho života tak, aby sme ho mohli žiť pre seba, a nie podľa iných.

Emil MACHYNA, predseda OZ KOVO

bez akejkoľvek istoty či zmluvnej ochrany. „*Je to sociálne zneužívanie ľudí, ktorí pracujú cez agentúry a tých je viac ako 47.000*“ dodal MACHYNA. „Premiér reagoval: „*V prípade agentúrneho zamestnávania sme prijali nejaké opatrenia cez Zákonník práce. Pokiaľ sa ukazuje, že je tu stále priestor na zneužívanie tohto typu zamestnávania, tak sme pripravení cez ministerstvo práce opätovne predložiť príslušné ustanovenia na zmenu.*“

V rámci diskusie odznali ešte aj ďalšie zaujímavé podnety, napríklad ako riešiť ďalšie stimuly pre firmy tak, aby po uplynutí dažňových prázdnin či iných „vládných“ výhod nezačali hromadne prepúšťať, alebo sa nepresunuli zo Slovenska do iného štátu. Premiér prisľúbil, že sa po spracovaní a predložení týchto podnetov bude na spoločných stretnutiach s odborármi zaoberať.

(af)

Kolegyne a kolegovia, milí kováci

Využívam možnosť opäť sa vám prihovoriť zo strán vašich Priorít. Možno ste to niektorí zaregistrovali a možno ani nie - ale septembrové Priority nevyšli. Namiesto nich k vám teraz prichádza tlačene číslo, sice v rovnakom rozsahu a formáte, ale skôr ako odrazový mostík zmien, ktoré náš mesačník čakajú. Keďže život je zmena a zmena je impulz pre hľadanie niečoho nového, zaujímavého a iného, aj Priority prejdú takouto obrodou.

So súhlasom Rady OZ KOVO budú od jesene Priority vychádzať síce každý mesiac, ale len v elektronickej podobe. Naopak, v tlačenej verzii ich nájdete tiež, ale len každý druhý mesiac. To znamená, že po tomto printovom čísle vyjdú v novembri Priority len elektronickej a vy si v klasických „kováckych“ novinách budete môcť zalistovať opäť až v decembri.

To však neznamená, že prídete o zaujímavé či aktuálne informácie! Opakujem, v elektronickej podobe budú Priority vydávané každý mesiac s tým, že ich ľahko nájdete na web stránke OZ KOVO- www.ozkovo.sk. Dostupné budú aj pre iPad-y či smartfóny.

Kolegyne a kolegovia, aj napriek týmto zmenám ostávajú Priority stále vašimi novinami. Aj preto budem veľmi rada, keď aj vďaka vám budeme na ich stránkach prinášať zaujímavé témy, podnety či postrehy, ale aj možné riešenia vašich problémov. Aby to neboli len noviny pre vás, ale aj o vás.

Teším sa na vzájomnú spoluprácu a verím, že Priority budú vašim verným sprievodcom aj naďalej. Želám vám všetko dobré a na vaše postrehy sa teším na mailovej adrese: fakova@ozkovo.sk.

Anita Fáková, šéfredaktorka Priorít

priority

mesačník OZ KOVO, vydáva OZ KOVO v OZK SERVICE, spol. s r.o. Redakcia: ČSA 25, 974 01 Banská Bystrica. Tel. a fax: 048/411 34 73, e-mail: fakova@ozkovo.sk. Redakčná rada: Mgr. Pavel KÚS, predseda, členovia: Ing. Daniela LENGYELOVÁ, Vladimír FILIPČA, JUDr. Simona Schusztaková, Irena ŠKROVINOVÁ, Jozef BURIAN, JUDr. Martin VAVRO. Zodpovedná redaktorka Mgr. Anita Fáková. Grafická úprava a tlač: Tlačiareň D&M, Slovenská Ľupča. ISSN: 1338-3051. Neobjednané rukopisy a fotografie redakcia nevracia. Priority nájdete aj na www.ozkovo.sk

**Najbližšie číslo PRIORÍT
vyjde 26. 11. 2013**

KOLEKTÍVNE VYJEDNÁVANIE KZVS

Odborový zväz KOVO vstupuje do ďalšieho roka kolektívneho vyjednávania kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa (KZVS) s odvážnou ambíciou - nepoľaviť vo svojich požiadavkách, najmä v tých, ktoré sa týkajú zvyšovania miezd, i keď tento výsledok je z roka na rok ťažšie dosiahnuteľný a rok 2014 nebude v tomto smere výnimkou. Predpokladaný mierny ekonomický rast však dáva nádej na zlepšenie vyhládok, tak pre zamestnancov, ako aj kolektívnych vyjednávačov, že sa nám podarí opäť posunúť hranicu príjmov našich zamestnancov o niečo vyššie. Argumentácia zamestnávateľov sa už roky v podstate nemení a jej „light“ motívom je hrozba prepúšťania, obmedzenie ekonomických možností zamestnávateľov, či presun výroby. Ekonomické ukazovatele nám však dávajú za pravdu a potvrdzujú, že naše požiadavky na spravodlivejšie prerozdelenie vytvorených hodnôt sú namieste.

Význam kolektívneho vyjednávania bude v tomto, resp. začiatkom budúceho roka, umoc-

nený aj legislatívnou zmenou, ktorá uvedie do života extenziu, t.j. rozširovanie KZVS aj na zamestnávateľov, ktorí nie sú členmi zamestnávateľského zväzu, a to len na základe návrhu jednej zmluvnej strany, teda odborových zväzov. Vytvára sa tým výnimočný priestor na zlepšenie pracovných podmienok zamestnancov v oveľa väčšom rozsahu ako tomu bolo doteraz.

OZ KOVO bude v roku 2014 vyjednávať štyri nové znenia KZVS (pre bytové hospodárstvo, hutníctvo, SAD a hasičov) a dva dodatky k platným KZVS (pre strojárrov a elektrotechnikov). Našou ambíciou bude dojednať najmä zvýšenie miezd, zabezpečujúcich ich reálny rast vo všetkých odvetviach, kde OZ KOVO pôsobí. Mzdová úroveň na Slovensku je nízka v porovnaní so mzdami v ostatných krajinách EÚ, medián (stredová hodnota) dosiahla za rok 2012 sumu 703 € (v čistom vyjadrení 550 €), túto mzdu však nedosiahlo takmer 50 % zamestnancov. Ešte nepriaznivejšie vyznieva hodnotenie priemernej

mzdy v hospodárstve (805 €), ktorú nedosiahlo viac ako 60% zamestnancov. Na druhej strane produktivita práce na zamestnanca dosahuje viac ako 80% úrovne EÚ. Napriek zvyšujúcej sa produktivite práce sa dlhodobu znižuje podiel miezd na HDP, ktorý sa v krajinách EÚ v priemere pohybuje okolo hodnoty 50%, kým na Slovensku je táto hodnota za rok 2012 iba 37,9% a podľa prognóz sa bude ďalej znižovať. Nízke mzdy majú aj ďalekosiahle sociálne dôsledky. Nielenže generujú chudobu (až 6,2% pracujúcich žije na hranici chudoby, čo je dnes 346 €), ale vedú aj k ďalším vážnym sociálnym javom, ako je sociálna kriminalita, rozpad rodín, frustácia, nedostatok kultúrneho života, zanedbávanie zdravia atď..

OZ KOVO preto začína kampaň na podporu kolektívneho vyjednávania s jasným cieľom - motivovať ľudí, aby sa nebáli postaviť za svoje legitímne práva a požiadavky, aby povedali svoje rozhodné NIE ďalšiemu znižovaniu svojej životnej úrovne, porušovaniu pracovnoprávnej legislatívy, zvyšovaniu rozsahu pracovného času a zneužívaniu rizikových (prekérnych) foriem zamestnávania.

Kolektívne vyjednanie nie je iba vecou vyjednávačov, je vecou nás všetkých, ktorí svojím hlasom a podporou môžeme prispieť k tomu, aby sa na Slovensku konečne slová zmenili na skutočnosť, a aby sa kvalita života našich ľudí a ich rodín začala približovať vyspelej Európe. Naši ľudia si to rozhodne zaslúžia!

JUDr. Monika BENDEKOVÁ,
podpredsedníčka OZ KOVO

MINIMÁLNA MZDA STÚPNE

Od budúceho roka sa zvýši minimálna mzda o 4.3%, čo je viac ako 14 eur. Rozhodla o tom Vláda SR. Ide o najvýraznejšie zvýšenie minimálnej mzdy od roku 2009. Mesačný plat najmenej zarábajúcich tak bude 352 eur.

Na rokovaniach o zvýšení minimálnej mzdy sa prítomná tripartita nevedela dlhodobo zhodnúť. Kým zástupcovia odborov navrhovali navýšenie minimálnej mzdy aspoň o 8%, zamestnávatelia z Republikovej únie zamestnávateľov pripúšťali jej jemný nárast skôr na základe vyššej konkurencieschopnosti, tvorbe nových pracovných miest a tým aj znižovaniu nezamestnanosti. Preto teraz varujú, že výrazné zvýšenie minimálnej mzdy môže mať negatívny vplyv na nezamestnaných s nízkym vzdelaním či ľudí, ktorí za minimálny, alebo len o niečo vyšší plat, robia. Tí by vraj mohli byť ohrození prepúšťaním.

Opačný názor má viceprezident KOZ SR, Slavomír MANGA: „Nebojme sa minimálnej mzdy. Potrebujeme slušnú minimálnu mzdu na to, aby sme mohli naštartovať aj vnútorný trh“. Zároveň upozornil, že navrhované riešenie predstavuje pre zamestnávateľov navýšenie minimálnej mzdy o 70 centov za deň. „Ktorého podnikateľa položí 70 centov za deň?“ spýtal sa. Prítom v súčasnosti podľa neho čistá minimálna mzda nedosahuje ani hranicu chudoby na Slovensku. „Treba sa opýtať, chceme byť v Číne alebo v Európe?“ varoval.

Platy na úrovni blízko minimálnej mzdy sú najmä v textilnom priemysle, reštauráciách, zdravotníctve či maloobchode. Väčší podiel ľudí, ktorí v platovom prieskume priznali nižší príjem ako 400 eur, je v okresoch Turčianske Teplice, Banská Štiavnica, Snina, Poltár, Revúca, Krupina, Veľký Krtíš, Trebišov, Bardejov, ale aj Čadca.

Od začiatku tohto roka sa minimálna mzda na Slovensku po rozhodnutí vlády zvýšila o 3,2 percenta na 337,7 eura. Jej budúročné navýšenie na 352 eur je najvyšším nárastom minimálnej mzdy za posledné štyri roky.

KOVÁCI PLÁNOVALI PODPORNÉ ZHROMAŽDENIA

Zástupcovia OZ KOVO pripravovali za nárast minimálnej mzdy v rámci rokovaní o vyšších kolektívnych zmluvách podporné zhromaždenia. Aj takto chceli zmobilizovať ľudí, aby aktívnejšie bojovali za svoje práva, najmä za právo na dôstojný život tak, ako to zaručuje Ústava SR.

Ako pred novinármi uviedol člen predsedníctva Rady OZ KOVO, Jozef BALICA: „Je to práve nízka minimálna mzda, ktorá spôsobuje, že na Slovensku je chudobou ohrozených až 1,6 milióna ľudí. Za hranicu chudoby sa prítomne považuje príjem 346 eur. „Najhoršia situácia v tomto smere je v Prešovskom kraji, kde na hranici chudoby žije 146 000 ľudí. V ďalších troch krajinách tento ukazovateľ presahuje číslo 100 000. „Je to alarmujúce a negatívne sa to odráža na životnej úrovni,“ povedal J. BALICA s tým, že z 24 okresov regiónu východné Slovensko len tri dosahujú v príjmoch celoslovenský priemer mzdy, pričom v Prešovskom kraji to nie je ani jeden okres. Podľa jeho vyjadrenia až 330 tis. zamestnancov dosahuje v čistom mzdu menej ako je hranica chudoby, teda 346 eur.

Podpredsedníčka OZ KOVO, Monika BENDEKOVÁ, uviedla, že odborári majú možnosť ovplyvniť túto situáciu len dvoma spôsobmi - legislatívnu cestou alebo kolektívnym vyjednaním. „Doterajšia minimálna mzda je nižšia ako hranica chudoby, sme radi, že sa ju podarilo navýšiť. Druhým našim nástrojom je kolektívne vyjednanie, cez ktoré sa snažíme zvýšiť príjmy zamestnancov. Len takýmto spôsobom môžeme dosiahnuť, aby sa väčšina zamestnancov vymanila spod hrozby chudoby. Osoh z toho bude mať aj naša ekonomika, keď stúpne spotreba a kúpyschopnosť obyvateľstva.“ (r, SITA)

AKTUÁLNE

ÚRADNÍKOM, POLICAJTOM AJ UČITEĽOM VYŠŠIE PLATY

Od januára 2014 stúpnu priemerné platy o 5% vyše 86-tisíc učiteľom, a to v priemere o 46 eur na 880 eur mesačne. Ďalších 257-tisíc štátnych a verejných zamestnancov si platovo polepší o 2%, teda o cca 16 eur na mesiac. Týka sa to napr. úradníkov, policajtov či hasičov. Vláda v schválenom rozpočte na rok 2014 zároveň počítala s tým, že daň z príjmov firiem klesne z 23 na 22 %, pričom budúročný deficit verejných financií bude chcieť znížiť na 2,83 %. Aby sa peniaze mohli pridávať a deficit nevyskočil na takmer 4 %, muselo sa najst' dodatkových takmer 900 miliónov eur. Tie si vláda sľubuje zo zlučovania úradov, vyššieho výberu daní pri rýchlejšom raste ekonomiky a odhaľovaní únikov daní. Viac príde z dividend z podnikov s vplyvom štátu a tiež od firiem s licenciou, a to aj napriek poklesu dane z príjmov. Každá obchodná spoločnosť totiž bude zároveň platiť ročný poplatok za licenciou, ktorý sa odhaduje na 1000 eur.

STAROBNÉ DÔCHODKY VZRÁSTU O TAKMER 9 EUR

Budúročný dôchodok vzrastú o menšiu sumu ako v tomto roku. Ministerstvo práce pri valorizácii dôchodkov vychádza z ukazovateľov, ktoré vlni stanovila novela zákona o sociálnom poistení. Percento, ktorým sa z priemerného dôchodku určujú pevné sumy zvýšenia dôchodkových dávok, predstavuje pre budúci rok 2,3 %. Rovnako sa zvýši aj úrazová renta. Každý starobný dôchodca by tak mal v januári budúceho roka dostať viac o 8,8 eura. Predčasný starobný dôchodok by mal narásť o 8,9 eura, vdovský a vdovecký dôchodok by mal stúpnúť o 5,70 eura a sirotský dôchodok vzrastie o tri eura. Dôchodky stúpnu aj invalidom. Tí, ktorým bol priznaný dôchodok z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %, si prílepká o 7,8 eura .

(rb, sítá)

V ŠTÚROVE PROTI NEŠTANDARDNÝM FORMÁM PRÁCE

7. október je Svetovým dňom boja za dôstojnú prácu. A práve v tento deň popoludní sa na námestí v Štúrove s vlajkami a transparentmi stretli zástupcovia slovenských, maďarských a rakúskych odborov, združených v medzinárodnej Federácii priemyselných odborových zväzov - IndustriaAll. Cieľom bolo poukázať na problémy ľudí, zamestnávaných neštandardnými formami, či už cez pracovné zmluvy na dobu určitú, alebo prostredníctvom pracovných agentúr. Práve nárast takejto formy zamestnanosti podkopáva mzdy i ťažko získané práva zamestnancov. Ako na stretnutí povedal predseda OZ KOVO, Emil MACHYNA: „Chceme dosiahnuť, aby sa európska legislatíva zmenila a nastavili sa pravidlá pre firmy a spoločnosti tak, aby nemohli takýmto spôsobom zamestnávať a zneužívať ľudí“. Problémom je totiž podľa neho aj neférové správanie väčšiny agentúr. „Niektoré agentúry zneužívajú svoje postavenie. Ľudí niekedy dokonca platia stravnými lístkami či cestovnými náhradami. Obchádzajú tým zákon, pričom neodvádzajú odvody do zdravotnej a Sociálnej poisťovne. A agentúrni zamestnanci sú ako na špagáte - nemajú žiadnu istotu.“ Pripomenul, že na Slovensku pracuje prostredníctvom agentúr viac ako 30.000 ľudí. Na dobu určitú má zase uzavretý pracovný pomer takmer 250.000 zamestnancov. Veľa ľudí pritom pracuje až 60 hodín týždenne a za 12-hodinovú prácu dostanú mzdu, ktorá by im prislúchala už za 8 hodín.

V Rakúsku je napríklad fungovanie pracovných agentúr prísne legislatívne podchytené, naopak, v Maďarsku je situácia alarmujúca. „Prichádzame o základné zamestnanecké práva, možnosť kolektívne vyjednávať a tým aj o istotu pevne dohodnutej mzdy“ poznamenala Lívia BALOGH, podpredsedníčka

• Na stretnutí sa zúčastnili (zľava): Emil MACHYNA (predseda OZ KOVO), Juraj BLAHÁK (predseda ECHOZ) a Lívia BALOGH (podpredsedníčka OZ VASAS) z Maďarska.

ka Odborového zväzu VASAS z Maďarska. Vyhnúť sa podobným situáciám chce aj Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré pripravuje zmeny vo fungovaní agentúr dočasného zamestnávania: „Tlak veľkej časti zamestnávateľov v posledných rokoch, ktorí agentúrnu prácu nechápu ako podporu flexibility, ale ako spôsob znižovania nákladov na zamestnancov, spôsobil výrazné zhoršenie podmienok pre ľudí, ktorí cez agentúry pracujú,“ uviedol štátny tajomník ministerstva, Branislav ONDRUŠ.

(af)

• Akciu podporili členovia OZ KOVO, IOZ a ECHOZ zo Slovenska, odborári z Maďarska a Rakúska.

Z PREDSEDNÍCTVA RADY OZ KOVO

„Dvakrát ročne podať svojim členom ruku a byť k nim proaktívny“ - aj tieto slová zazneli z úst predsedu, Emila MACHYNU, na zasadnutí predsedníctva Rady OZ KOVO v Žiline, ktoré sa uskutočnilo 25. septembra tohto roku.

Súviseli so snahou osloviť členskú základňu OZ KOVO a zintenzívniť tak vzájomnú komunikáciu nielen so stálymi, ale aj s potencionálnymi členmi odborov. Zároveň otvorili otázku aktualizácie zoznamov členov OZ KOVO v súvislosti so zavádzaním nových členských preukazov, ktoré by mali byť zaliate v plaste a s ich výrobou by sa malo začať na budúci rok.

Predseda OZ KOVO, Emil MACHYNA, tiež informoval o niektorých podrobnostiach schváleného zákona o minimálnej mzde a o rokovaniach Rady hospodárskej a sociálnej pomoci SR (tripartity) v súvislosti s pripravovaným zákonom o kolektívnom vyjednávaní. V tejto nadväznosti podpredsedníčka OZ KOVO, Monika BENEDEKOVÁ, priblížila prítomným aktuálny stav kolektívneho vyjednávanie kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa (KZVS) OZ KOVO pre odvetvia hutnícke, strojárské a elektrotechnické.

Plénum sa zaoberalo aj problémami tzv. agentúrnych zamestnancov, teda ľudí, ktorým prácu na dohodu sprostredkujú zamestnanecké agentúry, často využívajúce legislatívne nedostatky na úkor adekvátnej mzdy či pracovných podmienok takýchto zamestnancov. S tým súvisela aj príprava Medzinárodného zhromaždenia proti netradičným formám zamestnávania, ktorý spoluorganizoval OZ KOVO a ktorý sa - za účasti slovenských, maďarských a rakúskych odborárov - uskutočnil 7. októbra tohto roku v Štúrove (viac v článku V Štúrove proti neštandardným... na strane 4).

Záver diskusie patril informáciám o možnostiach založenia územných základných organizácií (ÚZO), kde viacero podnikových základných organizácií manažuje jeden profesionálny (uvolnený) predseda. V súčasnosti sa pracuje na troch pilotných projektoch v rámci Slovenska.

(af)

KRÁTKO

NAMIESTO OBVODNÝCH OKRESNÉ ÚRADY

Začiatkom októbra pribudli v 72 mestách na budovách obvodných úradov nové tabule. Po desiatich rokoch - v rámci reformy ESO (Efektívna, spoľahlivá a otvorená štátna správa), obnovuje ministerstvo vnútra okresné úrady v snahe skoncetrovať roztrúsenú miestnu štátnu správu pod jednu strechu. Pod nové okresné úrady tak postupne prechádza 248 doterajších obvodných úradov, ale nie všetky budú plnohodnotné. Agenda dopravy, lesného hospodárstva, pozemkov, priestupkov či živnostenského podnikania zostane naďalej len v doterajších 49 obvodných úradoch, s výnimkou Štúrova, ktoré o úrad príde. Z mnohých, dosiaľ samostatných špecializovaných úradov, sa po novom stávajú oddelenia okresného úradu. Do jednej budovy sa úrady sťahujú len v 19 mestách. Od reformy si ministerstvo vnútra sľubuje úsporu stoviek miliónov eur a občan úsporu času, keďže na jednom mieste nájde viacero inštitúcií pokope. Budúci rok by mali pod okresnými úradmi začať fungovať kontaktné miesta, kde má občan vybaviť väčšinu agendy so štátom. Celá reforma má pokračovať do roku 2020, pričom v ďalších fázach by sa pod úrady mali začleniť aj úrady práce. (af)

Z REGIÓNOV

AUTOMOBILKY:

NOVÁ FABRIKA ZAMESTNÁ 250 ĽUDÍ

Až 250 ľudí má postupne zamestnať nový závod nemeckej spoločnosti Carcoustics, ktorý v polovici októbra tohto roku otvorili v Novákoch. Momentálne u dodávateľa pre automobilky pracuje asi 50 ľudí, cieľový stav zamestnancov chce závod dosiahnuť v roku 2015. Podľa ministra práce, sociálnych vecí a rodiny, Jána Richtera, je vláda pripravená spoločnosti poskytnúť investičné stimuly, firma však o ne zatiaľ nepožiadala. Spraví tak až na budúci rok, pri inštalácii nových technológií. Nováky sú jedenástou zahraničnou pobočkou spoločnosti Carcoustics, ktorá sa zameriava na inovatívne produkty pre automobilový priemysel, ale aj pre strojárstvo, energetiku, poľnohospodárske a stavebné stroje.

PSA ZASTAVÍ NA PÁR DNI VÝROBU

Trnavský závod PSA Peugeot Ci trošň Slovakia odstavil v závere septembra na týždeň výrobu. Vo fabrike sa nebude robiť ani osem dní v druhej polovici októbra a počas októbrových piatkov a štvrtkových nocí. Dôvodom je pokles predaja áut na európskom trhu a nedostatok objednávok. Podľa hovorca firmy, Petra ŠVECA, opatrenie nie je neočakávané, keďže „tento prechodný stav bol známy už na začiatku roka 2013“. Na plánoch automobilky vyrobiť v tomto roku 230-tisíc áut, čo je doteraz najviac, sa podľa neho nič nemení. Medziročne ide o šesťpercentný rast výroby.

Predsa Základnej organizácie OZ KOVO PSA Peugeot Citroen Slovakia, Milan MINÁRECH tvrdí, že v realite je počet nevýrobných dní o tri až štyri dni vyšší, ako sa hovorilo. „Na to, v akom stave je skupina a ako klesol predaj áut v eurozóne a najmä vo Francúzsku, nejde o extrémnu situáciu,“ povedal. Na európskom trhu sa autá predávajú najhoršie za posledných 23 rokov. MINÁRECH zároveň potvrdil, že „vyššie dvojtyždňové zastavenie výroby sa nedotkne plátov zamestnancov a nebude sa ani prepúšťať“. Platí to má aj počas celého roka 2014, ako to určuje kolektívna zmluva.

V závode pracuje tritisíc zamestnancov, ďalších 500 ľudí sú agentúrnymi pracovníkmi, na ktorých sa však kolektívna zmluva nevzťahuje. Podľa šéfa odborov je však dohoda taká, že aj ich zamestnanosť závod do konca roka 2014 udrží. Dočasné zastavenie výroby riešia vo fabrike cez flexikonto. Neodpracované hodiny počas odstavky si zamestnanci odpracujú neskôr.

KIA A VOLKSWAGEN BEZ ODSTÁVKOV

Žilinská automobilka Kia odstavku výroby neplánuje. „Aktuálne zaznamenávame stabilný počet objednávok a v druhej polovici roka plánujeme navyše odpracovať niekoľko pracovných zmien“, povedal hovorca automobilky, Jozef BAČÉ.

Kia v prvej polovici tohto roka vyrobila viac ako 158 tisíc áut, čo zodpovedá medziročnému rastu výroby o šesť percent.

Ani bratislavský Volkswagen pozastavenie výroby nepripravuje. „U nás je výroba stabilná, s výrobou viac ako 219 tisíc vozidiel za 1. polrok tohto roka zaznamenávame nárast výroby o 4,8%“, povedal hovorca automobilky, Vladimír

MACHALÍK. Nemecká centrála VW však pre klesajúci dopyt na európskom trhu sprísnila úsporné opatrenia. Agentúra Reuters citovala šéfa koncernu Martina WINTERKORNA: „Priaťujeme si opasky tam, kde sa to bezprostredne nedotýka našich výrobkov a technológií“. Najväčšia európska automobilka tak bude napríklad len vo veľmi obmedzenom rozsahu zadávať kontrakty externým poskytovateľom služieb.

Európsky automobilový trh dlhodobo klesá. Hrozí, že rok 2013 bude z hľadiska predaja najhorším od roku 1990. Výraznejší nárast predaja na európskom trhu neočakávajú ani v druhej polovici roka. Koncern napriek tomu tento rok počíta s nárastom odbytu, najmä vďaka expanzii v Číne. (Zdroj: sita)

STROJÁRSTVO:

WAY INDUSTRIES DODÁ DVE BOŽENY

Strojárska spoločnosť Way Industries, Krupina, ktorá je súčasťou skupiny Sitno, dodá do Indonézie dva odminovacie systémy Božena 4. „Termín dodávky sa očakáva začiatkom budúceho roka, uvedenie systémov do prevádzky a školenie personálu by malo prebehnúť v druhom kvartáli 2014. Po úspešnom splnení zmluvy je možná opcia na dodávku ďalších šiestich súprav,“ informoval hovorca spoločnosti, Peter BENČURIK.

Slovenský obranný odminovací systém Božena využíva v súčasnosti pri svojich misiách doma i v zahraničí viac ako 25 krajín sveta. Spoločnosť Way Industries vznikla v roku 2009, pričom pokračuje v Krupine vo výrobnom programe stavebnej a odminovacej techniky. Podnik zamestnáva 270 pracovníkov.

SITNO POSIELA DCÉRU DO KONKURZU

Strojársky holding Sitno podal návrh na konkurz svojej dcérskej firmy Elka Kremnica. Tá sa zaoberá najmä výrobou elektrických olejových radiátorov, sušičov a žiaričov, ale aj špecializovanými výrobkami z plechu s vlastnou povrchovou úpravou. Dôvodom je - podľa vedenia - platobná neschopnosť firmy, slabnuci globálny dopyt a pretrvávajúca kríza v strojárskom priemysle. Chod spoločnosti Elka, ktorá na trhu pôsobí od roku 2000, negatívne ovplyvnilo aj rozhodnutie kľúčového obchodného partnera o znížení dodávok a presune novej zákazkovej náplne mimo Slovenskú republiku.

TATRALIFT ZVÝŠIL ZISK

Spoločnosť Tatralift Kežmarok, ktorá vyrába lyžiarske vleký a lanovky, medziročne zvýšila viac ako desaťnásobne svoj čistý zisk. Ten za posledné účtovné obdobie, ktoré skončilo 31. mar-

ca tohto roka, dosiahol 507 tis. eur. Rok predtým to bolo len 49,8 tis. eur. Pod pozitívne hospodárske výsledky sa podpísal nielen samotný nárast predaja, ale aj strategická orientácia firmy na export s produktmi s vyššou pridanou hodnotou. V roku 2012 tak dodávali vleký a lanové dráhy novým obchodným partnerom v Estónsku, Litve a Iráne. Zároveň posilnili svoje obchodné kontakty aj na tradičných trhoch na Slovensku, v Českej republike, v Poľsku a Rusku. Spoločnosť investovala aj do nových technológií a obstarala nový páliaci plazmový stroj. Tatralift okrem toho prijal aj 30 nových zamestnancov.

HUTNÍCTVO:

SLOVAKIA STEEL MILLS EXPANDUJE DO ARABSKÝCH KRAJÍN

Slovenská oceliarska spoločnosť Slovakia Steel Mills v Strážskom bude vyvážať svoje produkty do krajín Golského zálivu. Jej zástupcovia podľa zverejnených informácií podpísali rámcovú zmluvu o spolupráci s arabskou spoločnosťou Al-Qaryan Group. Je jednou z najvýznamnejších skupín, zaoberajúcich sa výrobou a spracovaním kovov v Saudskej Arábii a zároveň najväčšou recyklačnou spoločnosťou na arabskom polostrove.

Exkluzívna obchodná zmluva bola podpísaná na päť rokov a prvé dodávky do arabského sveta by sa mali uskutočniť už v tomto mesiaci. „Tento kontrakt je pre našu spoločnosť prelomový, pretože z hľadiska budúcnosti pre nás arabské krajiny predstavujú najväčšieho možného odberateľa našich výrobkov. Budúci rok pripravuje Saudská Arábia stavebné projekty za 90 miliárd eur a vďaka našim partnerom, skupine Al-Qaryan, sa môžeme stať ich súčasťou,“ uviedol predseda predstavenstva SSM Alexander URBAN. Nový produkt slovenskej oceliarske a valcovne, ktorým sú závitové tyče, by podľa URBANA mohol byť využitý pri výstavbe metra v Saudskej Arábii a pri stavbe výškových budov. Okrem nich budú dovážať aj betonársku rebierkovú oceľ vo zvitkoch a v tyčiach. Hlavným produktom na vývoz budú sochory. Vďaka spoločnej dohode tak bude mať SSM zabezpečený kontinuálny odber svojich produktov počas celého roka.

Spoločnosť Slovakia Steel Mills, a.s. bola založená v roku 2007 a v roku 2011 uviedla do prevádzky oceliareň a valcovňu v Strážskom. Spoločnosť sa zaoberá výrobou oceľových produktov a v súčasnosti zamestnáva takmer 500 zamestnancov.

(Zdroj: rb, red., SITA, TASR, ilustr. obr.)

MÔŽE ZAMESTNANEC ODMIEŤNUŤ VYKONANIE PRÁCE?

Často sa v praxi stretávame s prípadmi nedodržania dohodnutého pracovnoprávneho štandardu zo strany zamestnávateľa, či už v podobe nevhodnej úpravy pracovných podmienok, neposkytovania osobných ochranných pracovných prostriedkov alebo iných porušení právnych predpisov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Vzniká preto otázka, či má, alebo môže zamestnanec, v popísaných prípadoch, prerušiť alebo úplne odmietnuť výkon práce. V súvislosti s takýmto prerušením práce je nevyhnutné posúdiť, či by zamestnávateľ mohol takéto prerušenie práce hodnotiť ako závažné alebo menej závažne porušenie pracovnej disciplíny s uplatnením prípadnej sankcie skončenia pracovného pomeru.

Právnu úpravu v takomto prípade predstavuje predovšetkým zákon č. 124/2006 Zb.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon o BOZP“) a popri tom aj Zákonník práce. Spomínaný zákon č. 124/2006 Z. z. ustanovuje všeobecne zásady prevencie a základné podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na vylúčenie rizík a faktorov podmieňujúcich vznik pracovných úrazov, chorôb z povolania a iných poškodení zdravia z práce.

V zmysle § 6 ods. 2 písm. b) a c) zákona o BOZP je zamestnávateľ, na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci prostredníctvom osobných ochranných pracovných prostriedkov, povinný bezplatne poskytovať zamestnancom, u ktorých to vyžaduje ochrana ich života alebo zdravia, potrebné účinné osobné ochranné pracovné prostriedky a viesť evidenciu o ich poskytnutí a udržiavať osobné ochranné pracovné prostriedky v používateľnom a funkčnom stave a dbať o ich riadne používanie.

Ustanovenie § 12 zákona o BOZP umožňuje zamestnancovi odmietnuť vykonať prácu alebo opustiť pracovisko a odobrať sa do bezpečia, ak sa dôvodne domnieva, že je bezprostredne a vážne ohrozený jeho život alebo zdravie, alebo život alebo zdravie iných osôb. To znamená, že v prípade, ak zamestnávateľ neprideluje zamestnancovi potrebné osobné ochranné pracovné prostriedky na daný druh vykonávanej práce (napr. ochranný štít alebo ochranné okuliare pri zväračskej práci) a prípadný výkon práce mu môže vážne poškodiť zdravie, prípadne spôsobiť pracovný úraz môže upustiť od výkonu práce z uvedeného dôvodu.

Analogicky môže zamestnanec odmietnuť vykonať prácu, ak sa dôvodne domnieva, že je bezprostredne a vážne ohrozený jeho život alebo zdravie, alebo život alebo zdravie iných osôb.

Prípad z praxe:

Zamestnanec, oprávnený na výkon obsluhy zdvihacieho vozíka, vykonal na príkaz vedúceho zamestnanca prácu, pri ktorej prekročil stanovenú maximálnu nosnosť zdvihacieho vozíka, čím došlo k jeho preťaženiu. Následkom preťaženia prišlo pri dvíhaní bremena k jeho nekontrolovateľnému zosuvu a k vzniku registrovaného pracovného úrazu.

Zákonník práce predpokladá, že v okamihu porušenia právnej povinnosti zo strany zamestnávateľa (t.j. nepridelenia OOPP potrebných pre výkon práce) vzniká prekážka v práci na strane zamestnávateľa podľa § 142 ods. 3 Zákonníka práce a zamestnancovi patrí náhrada mzdy v sume priemerného zárobku. Zamestnávateľ sa tak nemôže dovoliavať porušeniu povinnosti zo strany zamestnanca v podobe porušenia právnej disciplíny (odmietnutie vykonania

práce), keďže odvolanie pracovného výkonu bolo už zapríčinené vznikom prekážky v práci na strane zamestnávateľa, a nie odmietnutím výkonu práce zo strany zamestnanca. Vychádzame pritom z predpokladu, že zamestnanec nemôže vykonávať prácu zo subjektívnych, alebo objektívnych príčin na strane zamestnávateľa a nezáleží na fakte, či tieto skutočnosti môže alebo nemôže zamestnávateľ ovplyvniť, respektíve či túto prekážku v práci zamestnávateľ zaviniť alebo nezaviniť. Pod ustanovenie §142 ods. 3 Zákonníka práce môžeme teda priradiť zavinené aj nezavinené porušenie právnych predpisov zo strany zamestnávateľa, ktoré však v konečnom dôsledku neumožňujú zamestnancovi vykonávať závislú prácu bez ohrozenia jeho života a zdravia. Formálnou podmienkou pre uplatnenie § 142 ods. 3 Zákonníka práce zostáva skutočnosť, že existujúce prekážky v práci nie je možné podradiť pod ustanovenie §142 ods. 1 alebo 2 Zákonníka práce (t.j. nejde napríklad o suspenziu pracovného výkonu zamestnanca z dôvodu nepriaznivých poveternostných vplyvov, poruche na strojomovom zariadení, alebo nedostatku potrebných surovín na výrobu).

V uvedenej súvislosti musíme upozorniť na významnú skutočnosť:

Popísaná možnosť odmietnutia práce zo strany zamestnanca je vylúčená oprávnením fyzickej osoby, ktoré môže uplatniť v prípade vážneho ohrozenia jeho života alebo zdravia. Takéto oprávnenie ale nepatrí zástupcom zamestnancov (odborová organizácia, zamestnanecká rada). V prípade zistenia zástupcom zamestnancov, že zamestnávateľ si neplní svoje povinnosti, ktoré mu vyplývajú z pracovnoprávných predpisov, kolektívnej zmluvy, alebo pracovnej zmluvy zamestnanca, je odborová organizácia oprávnená nanajvýš spísať protokol o zistených nedostatkoch v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci podľa § 149 Zákonníka práce. Nemôže však rozhodnúť o prerušení práce v podniku, ale svoju požiadavku na prerušenie práce môže adresovať bez zbytočného odkladu na príslušný orgán inšpekcie práce. Uplatnená požiadavka na prerušenie práce odborovým orgánom v tomto prípade trvá až do odstránenia nedostatkov zo strany zamestnávateľa, inak až do skončenia jej preskúmania príslušným orgánom inšpekcie práce.

Vypracovali: Úsek Ekonomiky KV a Úsek ZIBP a vzdelávania OZ KOVO Bratislava

KARTA BEZPEČNOSTNÝCH ÚDAJOV

Pri súčasnej štruktúre výrobných procesov už nie je možné vyhnúť sa používaniu chemických faktorov (chemikálií). Klasifikácia a charakteristika chemických látok a zmesí, používaných vo výrobných procesoch, ich mnohokrát radí medzi nebezpečné látky a prípravky, ktoré môžu ohroziť alebo poškodiť zdravie zamestnancov, pričom rovnako rizikové môžu byť rizikové aj pre životné prostredie.

Výrobcovia a dovozcovia chemických látok majú, v zmysle paragrafov 3 a 4 zákona č.67/2010 Z. z. (chemický zákon) a v nadväznosti na Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.1272/2008, povinnosť klasifikovať používanú chemickú látku alebo zmes a v prípade jej nebezpečnosti (ak obsahuje nebezpečné zložky) vyhotoviť tzv. **Kartu bezpečnostných údajov**.

Dodávateľ nebezpečnej chemickej látky alebo zmesi je povinný poskytnúť kartu bezpečnostných údajov každému odberateľovi v štátnom jazyku!

Karta bezpečnostných údajov je súhrn identifikačných údajov s presnou charakteristikou nebezpečnosti chemickej látky alebo zmesi pre ľudí (zamestnancov), ako i životné prostredie. Je zostavená podľa legislatívnych požiadaviek a v prípade zmien aktualizovaná.

Karta bezpečnostných údajov má byť k dispozícii pre zamestnancov a zamestnávateľ má, v zmysle § 10 NV SR č.355/2006 Z. z., povinnosť raz ročne informovať zamestnancov o nebezpečenstvách a ohrozeniach, určených postupoch práce a hlavne o rizikách pre zdravie človeka, ktoré vyplývajú z používania nebezpečného chemického faktora na pracovisku.

Je dôležité, aby zamestnanci pri práci s chemickými látkami upriamili pozornosť hlavne na takzvané R-vety (slovné označenie špecifického rizika), ktoré karta bezpečnostných údajov obsahuje. Pre informáciu uvádzame niektoré:

R 23 - toxický pri vdychovaní, R 38 - dráždi pokožku, R 37 - dráždi dýchacie cesty, R 36 - dráždi oči.

Okrem uvádzaných R-viet obsahuje karta bezpečnostných údajov aj takzvané S-vety (slovné označenie na bezpečné používanie), ktoré upozorňujú na správny spôsob manipulácie, ako i na nutnosť použitia určených OOPP pri manipulácii s daným chemickým faktorom.

V rámci zjednotenia našej legislatívy s európskym spoločenstvom, dôjde v roku 2015 k prevodu R - viet na H - vety a S- viet na P- vety.

Veľmi dôležité sú aj výstražné symboly a slovné označenie nebezpečnosti, ktoré karta bezpečnostných údajov daného chemického faktora (chemikálie) obsahuje.

Ako príklad uvádzame slovný význam niektorých výstražných symbolov: toxická látka, horľavá látka, dráždivá látka, žieravá látka, zdraviu škodlivá látka a iné.

Treba upriamiť pozornosť ešte na jeden významný nástroj komunikácie pri informovaní o nebezpečnosti chemických faktorov, a tým je etiketa na obale. Etiketa však obsahuje len obmedzenú časť z informácií, ktoré musí obsahovať karta bezpečnostných údajov.

Z uvedeného jednoznačne vyplýva dôležitosť údajov, uvádzaných v karte bezpečnostných údajov pre zamestnancov, pracujúcich s chemickými faktormi. Každý zamestnanec musí mať záujem chrániť si zdravie. V rámci prevencie je potrebné venovať pozornosť výstražným symbolom a rizikám, uvádzaným v kartách bezpečnostných údajov. V prípade ich nedostupnosti je nutné žiadať zamestnávateľa prostredníctvom zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť, o nápravu daného stavu.

Spracoval : L.Filipko, ŠOP MP B.Bystrica

U.S. STEEL KOŠICE PLÁNUJE INVESTÍCIU DO KOTLOV

Spoločnosť U.S. Steel Košice sa pripravuje na veľkú energetickú investíciu. Košická oceľiareň chce za približne 80 miliónov eur zmodernizovať a zrekonštruovať svoje uhoľné kotly.

Firma chce touto investíciou zabezpečiť výrobu pary pre technologické účely spaľovaním energetického uhlia v novom, granuláčnom kotle. Výkon nového kotla by sa mal pohybovať na úrovni 208 megawattov. Firma už predložila svoj investičný zámer na posúdenie vplyvov na životné prostredie (EIA). V súčasnosti firma vo svojom divíziom závode Energetika prevádzkuje tri plynové kotly a taktiež tri uhoľné. Práve uhoľné kotly, ktoré spaľujú aj hutnícke plyny - a to až do 30 % svojho výkonu - už od roku 2016 nebudú spĺňať nové emisné limity, stanovené pre veľké zdroje znečisťovania. V rámci investičného projektu chce preto oceľiareň parný výkon, vyrobený z uhoľného paliva, nahradiť novým zdrojom pary s vyššou efektivitou prevádzkovania. Po realizácii projektu tak budú kotly v oceľiarskom závode spĺňať nové emisné limity a zníži sa ab-

solútne množstvo vypúšťaných znečisťujúcich látok do ovzdušia. S realizáciou projektu by mala oceľiareň začať v budúcom roku. Ukončenie projektu je naplánované o rok neskôr.

Košická oceľiareň by mal onedlho potešiť aj parlament. Ten by totiž mal na svojej nadchádzajúcej schôdzi definitívne schváliť novelu zákona o podpore obnoviteľných zdrojov energií. Tá okrem iného zavádza do praxe podporu pre takzvané preferované palivo. Ide o plyn, vznikajúci pri hutníckej výrobe, ktorý sa zaraďuje medzi druhotný energetický zdroj. Po novom sa tak finančnej podpory dočkajú aj energetické zariadenia s výkonom nad 125 megawattov pri podmienke spaľovania 30-percentného podielu plynu, vznikajúceho ako vedľajší produkt v metalurgickom výrobnom procese ako druhotný energetický zdroj. Novelu zákona sa zaviazala prijať

vláda aj v memorande, ktoré podpísala s košickou hutníckou firmou U.S. Steel po vyjednávaní o zotrvaní jej americkej materskej spoločnosti na Slovensku.

To sa však nepáči najmä opozičným poslancom. Tí tvrdia, že prijatím novely zákona o podpore obnoviteľných zdrojov získa košická oceľiareň za podporu plynu, vznikajúceho pri hutníckej výrobe počas pätnástich rokov, "dar" vo výške 225 miliónov eur.

Spoločnosť U.S. Steel Košice vznikla prevzatím niekdajšieho hutníckeho kombinátu VSŽ americkou spoločnosťou U.S. Steel Corporation v júni roku 2000. V súčasnosti podnik spolu s dcérskymi spoločnosťami patrí k najväčším výrobcam plochých valcovaných výrobkov v Európe, ktoré dodáva najmä pre automobilový, strojársky a elektrotechnický priemysel. Hlavnou činnosťou U. S. Steel Košice je výroba ocele, plochých valcovaných výrobkov z ocele, špirálovo zvarovaných rúr a radiátorov. Spolu zamestnáva približne 11 tisíc pracovníkov.

(Zdroj: Sita)

SLOVALCO S LACNEJŠIU ELEKTRINOU

Obavy nad budúcnosťou slovenského výrobcu hliníka sú nateraz zažehnané. Osem rokov bude dostávať spoločnosť Svalco zo Žiaru nad Hronom elektrinu za výhodnejšie ceny. Rozhodlo o tom Mimoriadne valné zhromaždenie Slovenských elektrární s odvodnením, aby podnik udržal výrobu hliníka na Slovensku.

Nová zmluva má upraviť dodávky elektriny pre hlinikáreň v celkovom objeme 19 terawattodín na obdobie ôsmich rokov, s účinnosťou od januára 2014 do konca roku 2021. „Podpis zmluvy na dodávku elektrickej energie do roku 2021 pomôže zachovať výrobu hliníka v Žiari nad Hronom a tým aj udržať 3 tisíc pracovných miest, ktoré sú s výrobou a spracovaním hliníka spojené,“ uviedol generálny riaditeľ Svalca, Milan VESELÝ.

Popri zmluve na dodávku komodity je v súčasnosti v riešení aj úprava ostatných poplatkov, vrátane poplatkov za prenos elektrickej energie. Svalco chce dosiahnuť, aby celková cena elektriny, ako jej najvýznamnejšej nákladovej položky pri výrobe hliníka, bola na úrovni ostatných európskych výrobcov. „Vzhľadom na výrazný pokles predajnej ceny hliníka je cena elektrickej energie určujúcim faktorom cenovej konkurencieschopnosti výrobcu, a to v globálnom kontexte,“ zdôraznil riaditeľ žiarskeho podniku.

Výrobca hliníka zo Žiaru nad Hronom podpísal ešte v júli tohto roka so Slovenskými elektrárnami dohodu o zámere uzavrieť zmluvu na dodávku elektriny. Bol to prvý krok k udržaniu výroby hliníka v Svalcu. V súčasnosti ešte platnú zmluvu o dodávke elektriny za fixné ceny uzavreli Svalco a Slovenské elektrárne v roku 1994.

(R.Brázdovič, red. TASR)

Ilustračné foto

KRÁTKO

LACNEJŠIA ELEKTRINA AJ U DISTRIBÚTOROV

Po tom, čo v septembri Slovenské elektrárne oznámili pokles veľkoobchodných cien elektriny o približne 17 %, už aj distribučné spoločnosti ohlasujú zlacňovanie svojej časti cien elektriny.

Ako uviedol člen predstavenstva Západoslovenskej distribučnej, Marián KAPEC, ich podnik predpokladá pre zákazníkov, napojených na vysoké napätie, pokles platieb za distribúciu. „Očakávame možno až dvojiciferný pokles ceny za rezervovanú kapacitu pre odberateľov pripojených na vysoké napätie. Dole by mohla ísť zhruba o 9 eur za megawattodinu aj položka cena zo straty,“ priblížil KAPEC.

Podľa vyjadrení najvyšších vládných predstaviteľov a samotného regulačného úradu, ceny elektriny by mali v budúcom roku pre všetkých spotrebiteľov klesnúť. O koľko, to sa dozvieme niekedy na prelome novembra až decembra.

VYŠŠÍ PRÍJEM PRI HYPOTÉKACH

Od 1. októbra 2013 vzrástla maximálna hranica príjmu žiadateľa o štátom zvýhodnenú hypotéku pre mladých, a to o 37,70 eura. Hrubý príjem žiadateľa môže po novom dosiahnuť až 1063,40 eura. O zvýhodnenú hypotéku by tak mohlo mať záujem viac mladých ľudí.

Maximálna výška príjmu žiadateľa o ziskanie zvýhodnenej hypotéky pre mladých do 35 rokov sa mení každý kvartál. Naposledy to bolo v júli, keď poklesla takmer o 112 eur na sumu 1025,70 eura. Banka sa na zvýhodnení dohodnutej sadzby podieľa jedným percentom a štát dvoma percentami. Zvýhodnenie platí prvých päť rokov. Finančné domy na Slovensku potvrdzujú, že záujem mladých o hypotekárne úvery rastie. Najväčší záujem zaznamenávajú na jar a na jeseň. Okrem sezónnosti na financovanie bývania vplyva predovšetkým ekonomická situácia obyvateľstva, ceny nehnuteľností a vývoj inflácie.

(Zdroj: TASR)

POZOR NA NEVÍTANÉHO NÁVŠTEVNÍKA V ŽALÚDKU

Každý z nás už určite zažil stav, keď sa necítil dobre, žalúdok mal zaťažovaný, páliła ho záha či žalúdok, nadúvalo ho alebo napínalo na vracanie. Ak sa tieto symptómy opakujú častejšie, mali by sme spozornieť a preventívne navštíviť lekára. Môžu to byť totiž prvé príznaky infekcie žalúdka, spôsobenej **Helicobacterom pylori**. A ten môže človeku poriadne skomplikovať život. Aj preto je lepšie odhaliť ho skôr, ako neskôr.

Najkritickejším obdobím na nakazenie sa helikobakterom je práve súčasné ročné obdobie – jeseň, infekcia hrozí aj na jar. Dôvodom je, že v týchto ročných obdobiach prechádza organizmus rôznymi zmenami a jednou z nich je aj zmena obsahu kyseliny v žalúdku, v dôsledku čoho má Helikobakter vhodné podmienky na množenie.

ČO JE HELIKOBAKTER A ČO SPÔSOBUJE?

Helicobacter pylori (HP) je jednou z najčastejších infekcií ľudského organizmu. Ide o baktériu, ktorá sa usadí v žalúdku a aj napriek kyslému prostrediu v ňom prežíva. Látky, ktoré HP vylučuje, poškodzujú epitel žalúdka, čím spôsobujú ďalšie komplikácie. Pri neskorej diagnostike a liečbe môže spôsobiť zápal žalúdka či dvanástnika, alebo vredové ochorenia týchto orgánov. Čo je najhoršie, považuje sa za rakovinotvorný činiteľ prvej triedy.

Helikobakter okrem ochorenia tráviaceho traktu môže spôsobiť aj kožné ochorenia, ako napríklad ekzémy a infekcie krvi. Jednou z nich je napríklad trombocytopenia – znížená hladina krvných doštičiek. Pravdou však je, že ak sa HP včas diagnostikuje a v počiatočnej fáze prelieči, môžu sa nepríjemné dôsledky úplne eliminovať a žiadne komplikácie nehrozia.

AKÉ SÚ PRÍZNAKY?

- * nepríjemné bolesti v nadbrušku
- * pocit nevoľného trávenia
- * nadúvanie, plynatosť
- * nevoľnosť, nechutenstvo
- * nutkanie na vracanie
- * zápcha či nepravidelné vyprázdňovanie
- * pálenie v žalúdku
- * akné, začervenanie kože, vyrážka

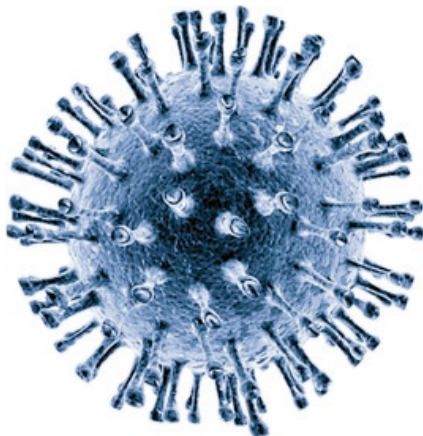
SPÔSOBY VYŠETRENIA

Najčastejšie z krvi – klasické odobratie vzoriek krvi. Laboratórnym vyšetrením sa zistí prítomnosť protilátok v krvi. Toto vyšetrenie je však len orientačné. Prítomnosť protilátok ešte neznamená, že pacient má v tele helikobaktera a zároveň negatívny výsledok nie je stopercentnou istotou, že infekcia sa v tele nenachádza.

Stolicou – vo vzorkách stolice sa takisto pozoruje prítomnosť alebo neprítomnosť protilátok. Takéto vyšetrenie sa považuje takmer za zhodné s gastroscopickým vyšetrením na prítomnosť helikobaktera.

Dychovým testom – pacient vypije testovaciu roztok a potom „nadýcha“ do skúmavky. Vyšetrenie trvá približne 40 minút a pred testom treba šesť hodín nejstť. Výsledok je hotový v priebehu pár minút.

Gastroskopiou – obávaná „hadička do žalúdka“ je štandardným a najpresnejším vyšetrením, hoci ide o invazívnu metódu. Zistí sa pri nej nielen to, či pacient má v tele helikobaktera, ale či nemá aj ďalšie komplikácie v tráviacom trakte, napríklad výskyt žalúdočných vredov či zvýšenú tvorbu žalúdočnej kyseliny. Počas tohto vyšetrenia sa môže urobiť aj rýchly ureázový test, ktorý zo získanej vzorky hneď vyhodnotí, či pacient má, alebo nemá v tele helikobaktera.

ČOMU SA PRI HELIKOBAKTERE VYHÝBAŤ:

- * zaťažovaniu žalúdka veľkými porciami jedla, ideálne je jesť šesťkrát denne v malých porciách ľahko stráviteľné jedlo
- * nadmernému soleniu a korenistým jedlám
- * sladkostiam, čokoláde, ale aj kofeínu – zabudnite na silnú kávu, kolové nápoje a čierne čaj
- * alkoholu v akomkoľvek množstve a forme a, samozrejme, fajčeniu
- * nadmernému pitiu mlieka a živočíšnym tukom
- * pomarančovej a paradajkovej šťave, a tiež surovej cibuli
- * pikantným jedlám

Pri liečbe treba do jedálneho lístka zaradiť:

- * ovsené a pšeničné vločky, potraviny bohaté na vlákninu,
- * zvýšenú dávku vitamínu C, ktorý telo v procese liečby potrebuje
- * probiotiká a prebiotiká, keďže väčšinou liečba Helikobaktera spočíva v nasadení silných antibiotík, ktoré však okrem HP zabijú aj baktérie prospešné tráveniu.

ZLÁ HYGIENA, SLINY A OSLABENÁ IMUNITA

Helikobakter nie je len chorobou špinavých rúk, ako ho často ľudia nazývajú. Prenáša sa aj slinami – jedením a pitím po niekom, kto má v žalúdku infekčnú baktériu, a teda je prenášačom. A, samozrejme, aj bozkávaním. Pokazené jedlo v tomto prípade nepredstavuje riziko. Je skôr zdrojom iných baktérií, napríklad salmonelózy, ktorá spôsobuje silné hnačky. Pri helikobaktere sa hnačky obvykle nevyskytujú.

Väčšinou sa ním nakazí človek s oslabenou imunitou. Helikobakter môže naše telo potrápiť aj viackrát za život.

ČO SA Hovorí PO CHODBÁCH...

ZÁKON NÁZORU:

To, čo hovorí kolega, je názor.
To, čo hovoríte vy, je pravda.
A to, čo povie šéf, je zákon.

-oOo-

Mýliť sa je ľudské, ale zvaliť tú vinu na niekoho iného, je ešte ľudskejšie.

-oOo-

Otázka: Aká je mužská predstava romantiky?

Odpoveď: Hokejový štadión osvetlený sviečkami.

-oOo-

Každá revolučná myšlienka - či už vo vede, v politike, alebo v umení - vyvoláva tri druhy reakcií.

Sú to nasledovné reakcie :

1. To nie je možné - na to nemyslite.
2. Môže sa to skúsiť, ale neoplatí sa to.
3. Vždy som hovoril, že to takto treba robiť

-oOo-

Z času na čas sa človek potkne o pravdu, ale najčastejšie vstane a ide ďalej.

-oOo-

Teória dosiahla vysoký stupeň dokonalosti, dnes si vieme zdôvodniť všetko.

-oOo-

Pesimista vidí v tuneli tmu.

Optimista vidí svetlo na konci tunela.

Realista vidí svetlá vlaku.

Strojvodca vidí troch bilbcov na koľajniach

Zasmejme sa

